czwartek, 17.04.2025

Wielka Sobota i Wigilia Paschalna

Dawniej przed Liturgią Wigilii Paschalnej niszczono ołtarz i budowano nowy. Współcześnie ołtarz zostaje obnażony, a kościoły są sprzątane. Formalnie Wielka Sobota posiada tylko teksty Liturgii Godzin, nie ma natomiast formularza Mszy Świętej, a Liturgia Wigilii Paschalnej należy już do Niedzieli Zmartwychwstania.

Liturgia Wigilii Paschalnej jest najważniejszą celebracją w całym Roku Liturgicznym. Zgodnie z bardzo dawną tradycją noc poprzedzająca Niedzielę Zmartwychwstania powinna być czuwaniem na cześć Pana. Wierni, posłuszni upomnieniu Ewangelii trzymają w rękach zapalone świece. Wszystkie obrzędy Wigilii Paschalnej odbywają się w o zmroku.

Niezwykle bogata liturgia Wigilii Paschalnej składa się z kilku bardzo istotnych etapów, które wszystkie razem połączone w uporządkowaną całość pozwalają dokładniej zrozumieć sens Zmartwychwstania Chrystusa.

Pierwszy z nich to Liturgia Światła. Najpierw przed kościołem kapłan święci ogień, od którego zapala się paschał – symbol Chrystusa Zmartwychwstałego. Na świecy paschalnej kapłan kreśli krzyż i litery: ☒(alfa) i ☒(omega). Oznacza to, że na początku był Bóg i on też przyjdzie na końcu jako Miłosierny Sędzia. Na paschale kapłan zapisuje bieżącą datę, chcąc podkreślić, że Chrystus przechodzi od punktu alfa (od stworzenia świata) do punktu omega (końca świata) historii zbawienia, która przechodzi również przez ten konkretny rok. Ponadto kapłan wbija w paschał pięć gwoździ (gron) symbolizujących pięć ran Chrystusa mówiąc przy tym: „Przez swoje święte rany jaśniejące chwałą niech nas strzeże i zachowuje Chrystus Pan. Amen". Swoją symbolikę ma również światło świecy paschalnej, rozjaśniające mroki ciemnego kościoła, odwołuje się do Chrystusa, który rozprasza mroki ludzkiego życia, nadając mu sens, a także do stworzenia świata, kiedy w mrokach ciemności rozbłysła światłość. Następnie kapłan wnosi zapalony paschał do świątyni, zatrzymując się u progu, na środku świątyni i przed ołtarzem głównym śpiewając „Światło Chrystusa". Lud odpowiada wówczas „Bogu niech będą dzięki". Wszyscy zapalają świece od płomienia paschału, podając sobie światło. Następnie okadza paschał i śpiewa Exsultet, czyli uroczyste Orędzie wielkanocne zaczynające się od słów: „Weselcie się już zastępy Aniołów w niebie…"

Drugi etap to Liturgia Słowa. Są to trzy czytania ze Starego Testamentu. Czwarte czytanie jest z listu św. Pawła do Rzymian, umiejscowione tuż po odśpiewaniu hymnu „Chwała na wysokości Bogu" i symbolizujące przejście ze Starego do Nowego Testamentu oraz Ewangelia, które są przeplatane psalmami responsoryjnymi i modlitwami. Po ostatnim czytaniu ze Starego Testamentu i modlitwie, kapłan intonuje hymn „Chwała na wysokości", podczas którego, podobnie jak w trakcie Mszy Wieczerzy Pańskiej w Wielki Czwartek, uderza się we wszystkie dzwony i grają organy.

Kolejnym etapem wielkosobotniej uroczystości jest Liturgia Chrzcielna w trakcie której śpiewana jest Litania do Wszystkich Świętych, po czym celebrans błogosławi wodę chrzcielną, zanurzając w niej paschał.

Kolejnym elementem jest Liturgia Eucharystyczna, a jej przebieg jest podobny do Liturgii Eucharystycznych innych niedziel.

Liturgia Wigilii Paschalnej zaczyna się u nas o 19:00.